7/7120

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

ÖNLÜDÜR

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300- 982

Konu : Yazılı Soru Önergesi

7739

15 MAYIS 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 07.05.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7120-15027/35787 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Mustafa GEÇER'in tarafıma tevcih ettiği, 7/7120-15027 esas no.lu yazılı soru önergesine ait bilgiler T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'uncu maddesi uyarınca hazırlanarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :
T.B.M.M. Bşk.
Devlet Bakanlığı
(Sn. H. Hüsamettin ÖZKAN)

Bilgi :
Başbakanlık

7/7120

HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA GEÇER'İN
YAZILI SORU ONERGESİ VE CEVABI
(7/7120-15027)

Yazılı basında "Gübre Üretimine BOTAŞ Engeli" başlığıyla yayınlanan haberde; Botaş'ın doğalgaz vermemesi sebebiyle, TÜGSAŞ'ın Gemlik Amonyak Tesislerinin çalıştırılamadığı, İGSAŞ'ın yüksek fiyatla aldığı doğalgaz yüzünden, Kuzey ülkelerden gelen üre ile rekabet edemediği, dolayısıyla yeterli üre üretilemediği için dışarıdan üre ithal edildiği belirtilmiştir. Yine aynı haberde; TÜGSAŞ'ın Gemlik Amonyak Tesisine doğalgazın navlun dahil tonu 110 dolara mal olduğu, ancak Kuzey ülkeler ve Ukrayna'da doğalgazın tonu 10-20 dolara üre fabrikalarına verilmesi sonucu, Karadeniz piyasasında üre fiyatlarının 65-80 dolara düşmektedir. Bu sebeple İGSAŞ ve TÜGSAŞ'ın kuzey ülkeleri fabrikalarıyla rekabet etme şansını kaybettiği, yeterli üretimi yapamadıkları içinde yılda Ülkemize dışarıdan 130 - 150 Trilyon Liralık ithalat yapılarak, ülkenin döviz giderlerinin arttırıldığı vurgulanmaktadır.

Soru 1 :

Yüksek teknolojiyle üretim yapıp, çiftçinin üre ihtiyacını karşılayan TÜGSAŞ'ın Gemlik Amonyak Tesislerine BOTAŞ'ın doğal gaz vermediği iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur? Doğru ise, BOTAŞ söz konusu doğal gazı niçin vermemektedir?

Cevap 1 :

Dünya üre ve amonyak pazarı ile uluslararası doğal gaz pazarı birbirinden çok farklı pazarlar olup, fiyat belirlemeleri de bağımsız olarak birbirinden çok farklı kriterlere göre belirlenmektedir. Doğal gaz ithalat fiyatlarının yüksek olduğu dönemlerde amonyak ve üre fiyatlarının düşük olması veya bunun tersi söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle Gübre tesislerinin üre ve amonyak üretimi için doğal gaz kullanım maliyeti ile üre ve amonyak ithalat maliyetlerinin sürekli eşbaza getirilmesi imkanı bulunmamaktadır. TÜGSAŞ ve İGSAŞ uzun bir süre doğal gaz kullanmış, ancak bilahare dünya amonyak ve üre fiyatlarının düşmesine karşılık, petrol fiyatlarının 12 - 13 dolardan 22 - 25 dolara ve hatta 31 dolara kadar çıkması nedeniyle uluslararası doğal gaz fiyatları da artmıştır. BOTAŞ, tüm özveriyi göstererek ve Hazine Müsteşarlığı'nca da hiçbir şekilde maliyetlerin altında satış yapılmaması gerektiği bildirilmişken, atıl durumdaki bu tesisleri tekrar çalışır hale getirebilmek için TÜGSAŞ ve İGSAŞ'a alım fiyatının da altında bir fiyatla gaz satmayı önermiştir.

Bu çerçevede İGSAŞ. 12.10.2001 tarihinden beri doğal gaz kullanmaktadır. Ancak TÜGSAŞ, BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nün önerdiği bu düşük fiyatı da kabul etmeyerek sadece ısınma amaçlı gaz kullanmaya devam etmektedir. Bu nedenle BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nce, TÜGSAŞ'ın Gemlik Amonyak Tesisine gaz vermemesi gibi bir husus söz konusu değildir.

Soru 2 :

İGSAŞ ve TÜGSAŞ'ın üre üretimi için kullandığı ham maddenin %85'ini oluşturan doğal gazın tonunu 100 doların üzerinde bir fiyata alırken, Rusya gibi ülkelerin sanayicisine 10-20 dolar gibi düşük fiyata vermeleri sonucu, yerli sanayinin dış sanayi ile rekabet edemediği iddiaları karşısında yerli sanayinin kapatılmaması için ve de rekabet şansını arttırıcı ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?

Cevap 2 :

Bilindiği üzere BOTAŞ Genel Müdürlüğü, doğal gazı farklı arz kaynaklarından ithal eden bir kuruluştur. Rusya ise doğal gazı kendi üreten bir ülkedir ve nerede ise kuyubaşı maliyetine doğal gazı sanayicisine vermektedir. Kuyubaşından sonra Rusya Federasyonu içerisinden ve pek çok ülkeden geçen çok uzun boru hatları ile taşınan doğal gazı Türkiye sınırında alan ve yurt içinde taşımasını yapan BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nün, Gübre fabrikalarına doğal gazı Rusya Federasyonu ile rekabet edecek fiyatla satması mümkün değildir. Buna rağmen BOTAŞ Genel Müdürlüğü, yukarıda da değinildiği üzere atıl durumdaki tesisleri çalışır hale getirmek ve ülke ekonomisine katkı sağlamak amacıyla maliyetlerinin çok altında bir bedeli İGSAŞ ve TÜGSAŞ'a önermiştir. TÜGSAŞ'ın da İGSAŞ gibi gaz kullanabilmesini sağlamak için görüşmeler devam etmektedir.

Daha önce yukarıda da belirtildiği üzere dünya amonyak ve üre fiyatları ile doğal gaz fiyatlarının eş zamanlı ayarlanması mümkün olmadığından doğal gaz kullanarak üre ve amonyak üreten TÜGSAŞ ve İGSAŞ fabrikalarının çalışabilmesi için doğal gaz fiyatının düşürülmesi dışında başka önlem ve önerilerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Soru 3 :

Üretim maliyetlerinin artması nedeniyle kapanmayla karşı karşıya kalan üre fabrikalarına doğal gazı daha ucuza vermek için bir çalışmanız söz konusu mu? Eğer varsa, çalışmalar ne boyuttadır?

7/7120

Cevap 3 :

Yukarıda da ifade edildiği gibi BOTAŞ Genel Müdürlüğü maliyetlerinin çok altında bir bedelle 12.10.2001 tarihinde İGSAŞ'a doğal gaz satışına başlamıştır. Öte yandan, TÜGSAŞ'a da benzer koşullarda gaz satışı yapılabilmesi için, görüşmeler devam etmektedir ve bu tesise de doğal gaz satışı yapmak için BOTAŞ Genel Müdürlüğü, elinden gelen tüm gayreti göstermektedir.